

LJESTVICE

(INTERVALI I KOORDINACIJA)

Tomislav Špoljar, prof. izvrstan savjetnik

Ljestvice su oduvijek dio izobrazbe svakog glazbenika te su osnova glazbe i tehnike na svakom instrumentu. Postoji nebrojeno mnogo načina kako se ljestvice mogu svirati i mnogi pedagozi ukoliko ne nađu nešto u metodama pisanim do njih, kreiraju vježbe koje su dizajnirane za problem nekoga od njihovih učenika (učenica) ili pak njih samih kao izvođača.

Ljestvice u nastavku su osmišljene na način da budu upotrebljavane nakon što su savladane osnovne ljestvice. U ovim ljestvicama ciljevi su:

1. Osvijestiti intervale (terce i sekunde) te naučiti osluškivati intonaciju. Pogotovo u tonalitetima poput A-dura u kojem se nalaze tonovi cis1 i d1 na kojim se cug (povlačak) trećeg ventila mora izvući. Osobno, obično učenicima govorim da se povlačak ne izvlači prstom, nego sluhom.
Kako bi se to postiglo, dobra vježba je uvijek spori tempo, no također:
 - a) stavljanje korone na najvišu notu da se osvijesti terca
 - b) sviranje velike sekunde pomoću bendinga (iskrivljavanja note gdje se donja nota drži hvatom (grifom) gornje note. Primjerice e1-d1-e1 se sve hvata 1-2 ventilom). Također umjesto velike sekunde za početak se može „bendati“ na malu sekundu.
2. Uvježbavati prstomete poglavito u izazovnim ljestvicama poput H-dura ili Des-dura te povisivati tempo kako bi prsti bili brži. Pri tome je bitno paziti na:
 - a) Da se prstima udara kao čekićima. Jedna od podvježbi je da se odšarafe lagano ventili te se sluša ritmično udaranje navoja ventila. Ukoliko su prsti u tempu i ritmu, udarci navoja će biti veoma ritmični. Ukoliko se usnice umore od sviranja, moguće je na ovaj način vježbati i samo sa trubom u rukama.

- b) Ukoliko se svira s jezikom (staccato, portato itd.) osluškivati da je udarac jezika koordiniran s udarcima prstiju
 - c) Nije nužno, ali može se uvježbavati udarac „ku“ i polagano dupli jezik sa prstima „tu-ku“ (Iako višestruki jezik nije u planu i programu za osnovne škole, praksa autora je pokazala da napredniji učenici koji vladaju zračnim potiskom bez ikakvih problema savladavaju dupli jezik te koordinaciju slušanja točnih intervala, prstiju i jezika uz polagano i strpljivo te dizajnirano vježbanje.)
- 3. Uvježbavati različite artikulacije (staccato, portato, legato 2+2, 1+3, 3+1, 1+2+1)
 - 4. Uvježbavati različite akcente (na 1 šesnaestinku, na drugu šesnaestinku, na treću šesnaestinku, na četvrtu šesnaestinku, na prvu i treću šesnaestinku, na drugu i četvrtu šesnaestinku te na prvu i četvrtu šesnaestinku. Za naprednije da se igrati s akcentima nakon svake tri ili svakih pet šesnaestinki).
 - 5. Mijenjati dinamike na slijedeće načine:
 - a) Svaka ljestvica druga dinamika
 - b) Svaki takt druga dinamika
 - c) Svaka grupa šesnaestina druga dinamika
 - d) Učiti postepeno krešendirati i dekrešendirati

Naravno prema potrebi, može se nastaviti prema višim tonalitetima ovisno o mogućnostima učenika.

Također, ljestvice su napisane da idu od C1 prema dolje te kasnije od Des1 prema gore, no moguće je svirati u raznim varijantama. Primjerice jedna dolje, jedna gore a širiti opseg na taj način.

OBAVEZNO svirati uz metronom.

Ukoliko se želi uvježbavati izjednačenost aperture (otvora) uvijek je na kraju ljestvice moguće dodati i trozvuk prema gore ukoliko se radi o niskim registrima ili trozvuk prema dolje, ukoliko se radi o visokim registrima.

LJESTVICE

(Intervali i koordinacija prstiju i jezika)

Tomislav Špoljar (2021)

The musical score for 'LJESTVICE' is written in 4/4 time and consists of eight staves. The first four staves are in C major, and the last four staves are in E major. The piece features a series of eighth-note patterns and rests, with a final measure on each staff containing a whole note rest.

Staff 1: C major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 2: C major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 3: C major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 4: C major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 5: E major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 6: E major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 7: E major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

Staff 8: E major, 4/4 time. Eighth-note patterns.

